

Nr 450.

Av fru Ewerlöf, om viss ändring av arbetsmarknadsstyrelsens organisation, m. m.

I samband med beslut år 1947 om inrättande av en arbetsmarknadsstyrelse samt förstatisande av den offentliga arbetsförmedlingen m. m. uttalade dåvarande departementschefen i proposition nr 239 till 1947 års riksdag beträffande det nya ämbetsverkets byråindelning bland annat, att planläggningen av arbeten av beredskapskaraktär skulle komma att utgöra en huvuduppgift för två av de föreslagna byråerna, nämligen den sociala byrån och den tekniska byrån. En nära samverkan mellan dessa båda byråer skulle främja beredskapen därigenom att planläggning och verkställighet av dessa arbeten icke bleve åtskilda, och anordningen skulle därjämte skapa förutsättningar för ett effektivt utnyttjande av byråernas personal. Den praktiska tillämpningen av denna organisationsform torde emellertid icke ha motsvarat de på densamma ställda förväntningarna.

Vad beträffar den sociala byrån synes mig densamma sakna berättigande som särskild byrå inom ämbetsverkets organisation. Av de arbetsuppgifter som handläggas av byrån torde ärenden gällande arkivarbeten och musikerhjälp lämpligen bära sammanföras med ärenden av arbetsvårdskaraktär. Huvuddelen av det klientel, som hänvisas till arkivarbete och för erhållande av musikerhjälp, är nämligen att betrakta som arbetsvårdsfall, vilka ärenden handläggas inom särskild sektion tillhörande yrkesvägledningsbyrån. Sociala byråns ärenden gällande allmän arbetslöshetshjälp borde även kunna handläggas av nämnda sektion inom yrkesvägledningsbyrån. Den återstående delen av sociala byråns arbetsuppgifter, nämligen ärenden som behandlas av sociala planläggningssektionen, torde bära på visst sätt sammankopplas med ärenden tillhörande den tekniska planläggningssektionen inom tekniska byrån. Det synes mig vara en rationell lösning av ett organisatoriskt problem, att den sociala och den tekniska planläggningen av åtgärder för mötande av arbetslöshet sammanföras inom samma byrå. Genom en sådan organisationsändring skulle det vid förslaget om inrättande av arbetsmarknadsstyrelsen uttalade önskemålet om en nära samverkan vid planläggningen av beredskapsarbeten kunna förverkligas. Om detta förslag genomfördes skulle den sociala byrån kunna utgå som särskild byrå ur arbetsmarknadsstyrelsens organisation.

Även den tekniska byrån torde vara onödig som fristående byrå inom arbetsmarknadsstyrelsen. Denna byrå arbetar uppdelad på två sektioner: den tekniska planläggningssektionen och byggnadssektionen. Bland de arbetsuppgifter, som enligt arbetsmarknadsstyrelsens arbetsordning åvila planläggningssektionen, förefalla i synnerhet ärenden angående generalplaneutred-

ningar för vattenförsörjning och avlopp intaga en framträdande plats. Arbetsmarknadsstyrelsens åtgöranden i sagda hänseenden synas emellertid vara av ringa omfattning, vilket framgår av ett av 1946 års vatten- och avloppssakkunniga avgivet förslag i vatten- och avloppsfrågan (SOU 1951:26). I detta förslag anföres, att generalplanutredningar för vatten och avlopp bedrivits länsvis som ett led i beredskapen inför eventuella arbetslöshetskriser. Dessa utredningar hade tillkommit i samarbete med arbetsmarknadsstyrelsen, som bekostat dem, och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som utarbetat program och granskat utredningsresultaten i tekniskt och kostnadshänseende. Man torde med ledning av dessa upplysningar och då det vidare är känt, att den tekniska byråns personal icke är fullt utnyttjad, kunna förutsätta, att till planläggningssektionen skulle kunna överföras samtliga de arbetsuppgifter med undantag för ledningen av statliga beredskapsarbeten i styrelsens regi, som nu handhavas av byggnadssektionen, utan ökning av planläggningssektionens personal. Om sistnämnda sektion överföres till annan byrå inom styrelsen för att där inordnas i intimt samarbete med den sociala planläggningssektionen, skulle av den tekniska byråns arbetsuppgifter återstå ledningen av beredskapsbyggnadsarbetena.

Den organisation inom arbetsmarknadsstyrelsen som genom byggande verksamhet har att i första hand möta en arbetslöshetskris omfattar den tidigare omnämnda byggnadssektionen inom tekniska byrån, ett icke obetydligt antal arbetsledare och en förrådsorganisation innefattande personal och förråd. Byggnadssektionens personal utgöres enligt förteckning över arbetsmarknadsstyrelsens personal i juli 1951 av arbetschef, tre ingenjörer och ytterligare sex personer. Huvuddelen av arbetsledarna torde tjänstgöra inom länsarbetsnämnderna som byggnadskontrollanter å byggnadstillståndsavdelningarna. Förrådsorganisationen drives av personal omfattande 34 personer i dels förvaltnings- och dels verkstadstjänst och är fördelad på tre centralförråd. Driftkostnaderna för förråden uppgingo under budgetåret 1950/51 till cirka 380 000 kronor. Vad förrådsbeståndet beträffar omfattar detta arbetsmaskiner, arbetsredskap, förläggingsmateriel och baracker. Maskinparken saknar vissa slag av nödvändiga maskiner, varjämte befintliga maskiner, vilka till övervägande delen ha en ålder av 15 år och därutöver, äro kvalitativt bristfälliga. En inom arbetsmarknadsstyrelsen verkställd utredning visar, att nyanskaffning av nödvändiga maskiner skulle draga en kostnad av cirka 3,8 miljoner kronor och en utjämning av de mest påtagliga bristerna hos de befintliga maskinerna cirka 1,2 miljoner kronor eller sammanlagt cirka 5 miljoner kronor. Ovannämnda utredning påvisar beträffande arbetsredskapen, att såväl under- som överskott föreligger för utrustning av 15 000 man. Förläggingsmaterialet är i fråga om vissa materielslag tillräcklig för 12 000 å 13 000 man, i andra avseenden motsvarande behovet för 7 000 man. Barackbeståndet kan enligt arbetsmarknadsstyrelsens uppfattning reduceras till 150 baracker. En del av förrådsmaterielen har enligt uppgift varit uthyrd och sålunda utnyttjad i den normala anläggningsverksamheten.

Inom statsförvaltningen föreligger en dubbelorganisation i fråga om statliga hjälpåtgärder i form av byggnadsverksamhet till förhindrande av arbetslöshet. Dyliga arbeten bedrivs nämligen dels av arbetsmarknadsstyrelsen och dels av väg- och vattenbyggnadsverket. Vid sidan av dessa arbeten förekomma även statskommunala arbeten i viss omfattning. En undersökning av tidsperioden 1946 till och med juni 1951 visar, att antalet hänvisade arbetare i beredskapsarbeten i arbetsmarknadsstyrelsens regi utgjorde sammanlagt lägst 959 och högst 3 684. I av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anordnade beredskapsarbeten hade under samma tidsperiod sysselsatts lägst 1 836 och högst 6 487 arbetare, medan arbetarantalet i statskommunala arbeten varit lägst 980 och högst 4 163. Av utredningen framgår att omfattningen av beredskapsarbeten minskats starkt från år 1946 till juni 1951 och att detta i synnerhet gäller för de arbeten, som drivas i arbetsmarknadsstyrelsens regi.

Ovan anförda uppgifter angående antalet i beredskapsarbeten sysselsatta arbetare tala enligt min uppfattning för att beredskapsorganisationen och i samband därmed även ledningen för och drivandet av beredskapsarbeten måtte avlastas från arbetsmarknadsstyrelsen och överflyttas till annan myndighet. Ytterligare skäl som enligt min mening motivera sådan överflyttning äro, att den tekniska byråns personal saknar full sysselsättning, att ämbetsverkets tekniska ledning och arbetsledarpersonal på grund av långvariga uppehåll i tjänstgöring inom byggnadsverksamhet av beredskapskaraktär torde haft svårighet att följa den moderna utvecklingen inom byggnadstekniken samt att maskiner som förrådsförvaras snart bli omoderna och därigenom minska i värde. Det förefaller som om väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vars organisation torde medgiva en långt intensivare verksamhet än normalt och som under den senast förflutna femårsperioden bedrivit beredskapsarbeten i avsevärt större omfattning än arbetsmarknadsstyrelsen, skulle ha såväl större tekniska som organisatoriska förutsättningar att även övertaga de statliga hjälpåtgärder i form av byggnadsarbeten, som nu handhavas av arbetsmarknadsstyrelsen. Denna överflyttning skulle knappast öka personalbehovet hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Ämbetsverkets maskinpark, vilken är den största som disponeras av en statlig förvaltning men underdimensionerad i förhållande till verkets nuvarande verksamhet, skulle genom tillskott av arbetsmarknadsstyrelsens arbetsmaskiner i varje fall bli tillräcklig för att den förhyrning av maskiner från entreprenörer och andra utomstående som nu äger rum skulle kunna minskas. En utökning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förrådspersonal torde icke vara nödvändig eller i varje fall kunna inskränkas till ett fåtal personer tillhörande arbetsmarknadsstyrelsens ordinarie förrådspersonal i förvaltningstjänst. Min uppfattning, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bör övertaga arbetsmarknadsstyrelsens beredskapsarbeten, delas av statskontoret, vilket framgår av ett av sagda ämbetsverk den 27 februari 1947 avgivet yttrande i samband med förslag om inrättandet av ett centralt arbetsmarknadsorgan.

Genomförandet av den här föreslagna överflyttningen till väg- och vatten-

byggnadsstyrelsen av arbetsmarknadsstyrelsens organisation för beredskapsarbeten skulle innebära, att arbetsmarknadsstyrelsens arbetsuppgifter i förevarande avseende kunde inskränkas till att pröva behovet av sådana arbeten, att besluta om igångsättande av arbeten i de fall, då behovet av arbetsobjekt icke kunde tillgodoses på annat sätt, att ställa medel till förfogande och att avsyna statskommunala beredskapsarbeten samt granska redovisningar för sådana arbeten. Dessa uppgifter skulle övertagas av den tekniska planläggningssektionen. Härigenom skulle byggnadssektionens icke fast anställda personal kunna friställas, innebärande en utgiftsminskning av cirka 70 000 kronor. Arbetsledarpersonalen, som nu till stor del är placerad som byggnadskontrollanter, skulle överföras till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen men tills vidare utlånas till arbetsmarknadsstyrelsen för fortsatt tjänstgöring vid länsarbetsnämnderna. Slutligen skulle förrådsorganisationen helt försvinna och materielen tillföras väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, medförande en besparing av i runt tal 350 000 kronor. Genom denna åtgärd skulle dessutom en komplettering och översyn av maskinparken till en beräknad kostnad av 5 miljoner kronor onödiggöras, vilket står i överensstämmelse med den önskade investeringsbegränsningen.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta,

dels att sociala byrån och tekniska byrån inom arbetsmarknadsstyrelsen skola utgå som självständiga byråer inom styrelsen, varvid en del av dessa byråers arbetsuppgifter tilldelas annan byrå eller andra byråer inom ämbetsverket, medan arbetsmarknadsstyrelsens byggande verksamhet överflyttas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen,

dels att anslaget enligt proposition nr 1 under femte huvudtiteln, punkt 44, Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar skall uppföras med ett belopp av 3 259 000 kronor,

dels ock att något anslag icke skall uppföras under femte huvudtiteln, punkt 56, Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet.

Stockholm den 26 januari 1952.

Elsa Ewerlöf.
